

Ympäristö- ja ilmasto-ohjelman vuoden 2024 toteuma

Naantali*

Lukuohjeet

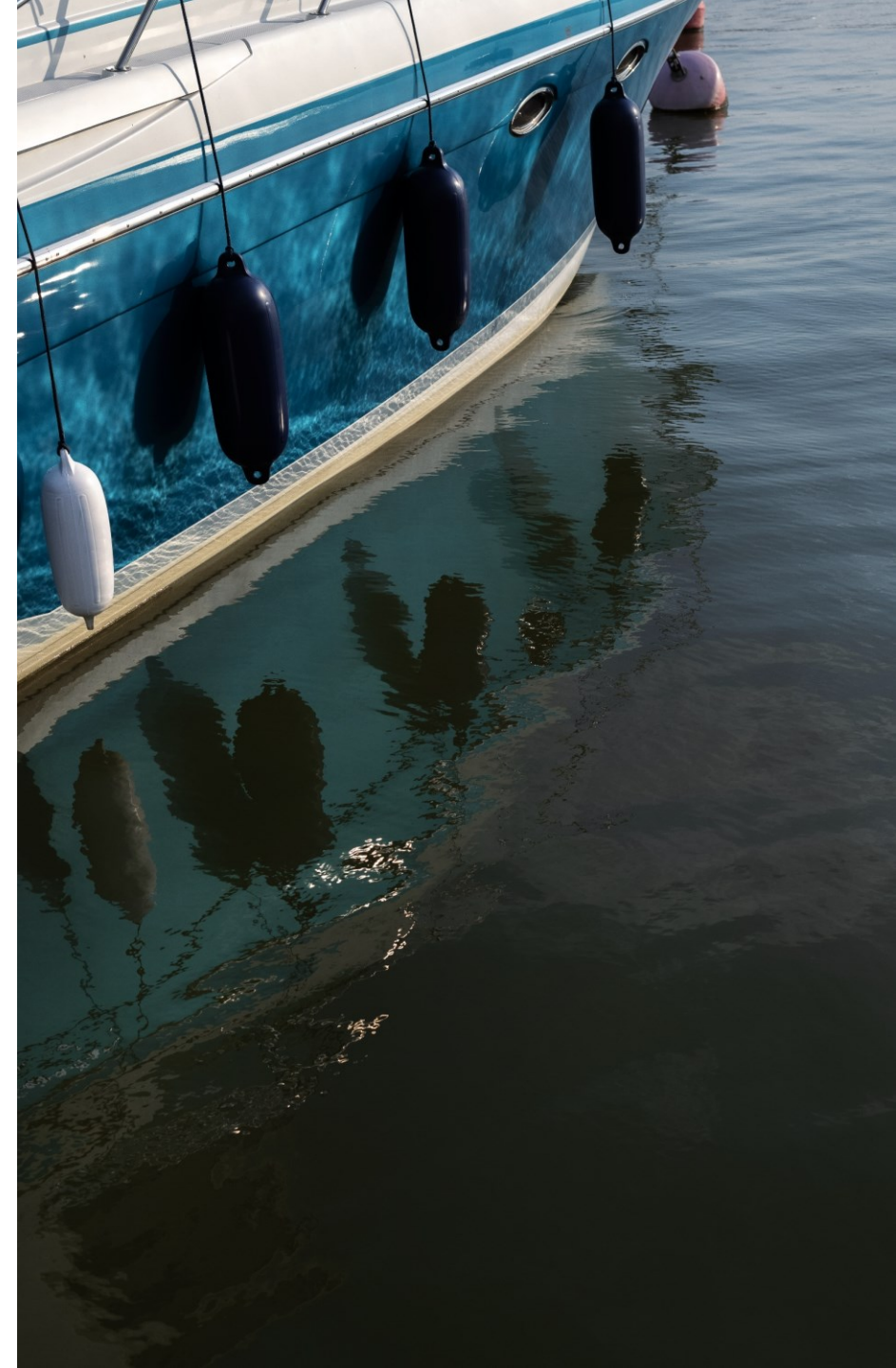
Ympäristö- ja ilmasto-ohjelman toimenpiteitä seurataan toimenpideohjelmassa. Vuosittain julkaistaan lisäksi tämä dokumentti, johon on kerätty edellisenä vuonna valmistuneet toimenpiteet. Ohjelman vuosittaisesta toteumasta viestitään päättäjille, kaupungin työntekijöille ja kuntalaisille.

YMPÄRISTÖ- JA ILMASTO-OHJELMAN TAVOITTEET

1. Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen 80% vuoteen 2030 mennessä (vuoden 2007 tasosta)
2. Luonnon köyhtymisen pysäyttäminen vuoteen 2030 mennessä
3. Saaristomeren ja vesistöjen hyvä tila vuoteen 2030 mennessä
4. Naantali on esimerkillinen ympäristö- ja ilmastotoimija, -viestijä ja kasvattaja

TOIMENPITEIDEN JAOTTELU

Toimenpiteet on jaoteltu sen mukaan, mitä ympäristö- ja ilmasto-ohjelman 4 tavoitteesta toimenpide ensisijaisesti edistää. Jotkut toimenpiteet edistävät useampaa tavoitetta. Esimerkiksi metsittämiseen tai viherrakenteen lisäämiseen liittyvät toimenpiteet voivat vähentää luonnon köyhtymistä sekä kompensoida kasvihuonekaasupäästöjä lisäämällä tai ylläpitämällä hiilinieluja.

Tavoite 1:

Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen
80% vuoteen 2030 mennessä (vuoden
2007 tasosta)

Kuinka tavoitteeseen päästään:

1. Parannetaan energiatehokkuutta ja lisätään uusiutuvaa energiaa
2. Vähennetään liikenteen päästöjä
3. Lisätään ilmastokestävyyttä kaavoituksen, maankäytön ja rakentamisen avulla
4. Edistetään kiertotaloutta ja hankintojen kestävyyttä
5. Turvataan hiilinielut ja -varastot osana päästötavoitetta

Toimenpiteet

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toteuttaja	Tavoiteltava vaikutus	Lisätiedot (linkki)
1	Katuvalaistuksessa suurpainenatriumvalaisimien korvaaminen LED-valaisimilla	Energiatehokkuus ja uusiutuva energia	Vuonna 2024 katuvalaistuksen saneerausmäärää kohdistettiin huonokuntoisten valaisinpylväiden vaihtoon. Kaikki uudet katuvalaistuspaikat on toteutettu Led-valotekniikalla, joissa on yöaikainen himmennys käytössä.	Tekniset palvelut, yhdyskuntateknii kka	Energiatehokkuuden lisääminen	
2	Merimaskun koulun lämmitysjärjestelmän vaihtaminen öljystä maalämpöön	Energiatehokkuus ja uusiutuva energia	Merimaskun koulun maalämpöjärjestelmä ja lämmönjakohuone rakennettiin kesällä 2024. Öljykattila jäi kiinteistöön varalämmönlähteeksi.	Tekniset palvelut, tilalaitos	Energiatehokkuuden lisääminen, kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	
3	Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämisohjelma 2030:n toimenpiteet	Liikenne ja liikkuminen	Ohjelman seuranta raportoidaan vuosittain tekniselle lautakunnalle. Vuoden 2024 toimenpiteiden seurantaraportti löytyy täältä: https://aleksis.naantali.fi/Dyn10Web/kokous/2024614-9-40929.PDF	Tekniset palvelut, Sivistyspalvelut	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen, terveyden, turvallisuuden, tasa-arvon ja viihtyisyyden lisääntyminen.	https://www.naantali.fi/fi/asuminen-ja-ymparisto/kaupunkisuunnittelu/kunnallistekniikka/kavely-ja-pyoraily
4	Ilmastovaikutusten arviointi kaupungin tekemissä kaavoissa	Lisätään ilmastokestävyyttä	Ilmastovaikutusten arviointi sisältyy kaikkiin kaupungin tekemiin kaavoihin. Vuonna 2024 järjestettiin lisäksi konsulttipalveluna Naantalin maankäytön ilmastotyön tuki-koulutus.	Tekniset palvelut, kaavoitus	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	
5	Naantalin rautatieliikennepaikan (asemanseutu) kehittäminen	Liikenne ja liikkuminen	Vuoden 2024 aikana on laadittu ratapaidan ratasuunnitelma, jonka viimeistely ja nähtävälle asettaminen ajoittuu alkuvuoteen 2025. Alueelle on laadittu asemakaava, joka ehdotuksena yleisesti nähtävänä alkuvuodesta 2025.	Tekniset palvelut, yhdyskuntateknii kka	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toteuttaja	Tavoiteltava vaikutus	Lisätiedot (linkki)
6	Kestävän kehityksen mukaiset kriteerit kaupungin hankinnoissa	Kestävät hankinnat	<p>Vuonna 2024 kaupungin hankintojen kestävyyskriteereitä olivat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Porhonkallion asemakaava-alueen kunnallistekniikan rakentamisessa putket tilattiin vähähiilijalanjälkisinä, • Kalevanniemen liikuntahallin KVR-urakassa yhtenä vertailukriteerinä tarjotun rakennuksen hiilijalanjäkilaskelma. Hiilijalanjäkilaskelman tulos oli osana laatuvertailua. • Ajoneuvojen hankinnassa otettiin huomioon puhtaiden ajoneuvojen direktiivi; täyssähköisiä autoja hankittiin 8kpl ja dieselitä 16kpl. • Teknisten palveluiden puitesopimuskilpailutuksissa käytettiin seuraavia kriteerejä: <ul style="list-style-type: none"> • Tarjoavan toimittajan myyntipaikan/varaston tulee kustannustehokkuuden ja päästöjen vähentämisen tavoittelemisen vuoksi sijaita hankinnan osan kuvauksessa määritellyn etäisyyden päässä Naantalin kaupungintalolta. • Km-korvaukselle kysytään hinta, mutta kilometrikorvauksen saa laskuttaa korkeintaan 35 km:n etäisyydeltä työkohteeseen kulkemisesta. • Kaupunki päätti, että hankittava sähköenergia on CO2-vapaata sopimuskaudella 1.1.2025 - 31.12.2028. 	Konsernipalvelut, kaupungin kilpailutuksia tekevät	Hankintojen ympäristöystävällisyyden ja kestävyiden lisääminen	

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toteuttaja	Tavoiteltava vaikutus	Lisätiedot (linkki)
7	Pääkirjaston ja lähikirjastojen aineiston kelluttaminen	Liikenne ja liikkuminen	Vuonna 2024 Naantalissa aloitettiin pääkirjaston ja lähikirjastojen aineistojen kelluttaminen, eli että aineisto jää siihen kirjastoon, johon se palautetaan. Kelluttamisella pyritään vähentämään aineistojen kuljettamista eri toimipisteiden kesken ja varmistamaan, että oikea aineisto on oikeassa paikassa. Kellutuksen vaikutusta kirjaston sisäisiin kuljetuksiin on vaikea määritellä tarkkaan, koska asiaan vaikuttaa moni tekijä.	Sivistyspalvelut, kirjastopalvelut	Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	
8	Jätteiden monilokeroastioiden järjestäminen keskeisimmille turistialueille	Kiertotalous	Kaupunki järjestää jätteiden monilokeroastioita keskeisimmille turistialueille. Turistialueella Naantalin Satamassa pilotoitiin kesällä 2023 pop-up-tyylistä yli 10 jakeen jätekeräystä ja tätä jatkettiin vuonna 2024.	Tekniset palvelut, tilapalvelut, viheryksikkö	Kiertotalouden edistäminen	
9	Sustainable Travel Finland (STF)-destinaatiosertifikaatin hakeminen Naantalin alueelle	Liikenne ja liikkuminen	Visit Turku Archipelago sai alueellisen STF-merkin 2024, mikä koskee myös Naantalia. Naantalin Matkailu ei ole vielä uusinnut omaa merkkiään.	Visit Naantali Oy	Kiertotalouden edistäminen, kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	https://visitturku.fi/ammattilaisille/vastuullisuus
10	Kaupungin ateriapalveluiden hävikkiruuan hyödyntäminen	Kiertotalous	Kaupungin ateriapalveluiden hävikkiruokaa on saatu jonkin verran enemmän hyötykäyttöön kuin aiemmin, yhteistyössä SPR:n kanssa. Ruokahävikin määrä on n. 7750 kg/vuosi ja siitä on saatu myytyä hävikkiruokana tai lahjoitettu 6200 kg. Hävikkiä ei ole punnittu joka päivä, vaan luku on laskettu hävikkipunnitusviikkojen pohjalta, myyty määrä perustuu SPR:n tilastointiin ja ateriapalveluiden kassaraportteihin. Työn alla on sopivan lomakkeen kehittäminen päivittäiseen hävikkiseurantaan.	Tekniset palvelut, ateriapalvelut	Kiertotalouden edistäminen	

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toteuttaja	Tavoiteltava vaikutus	Lisätiedot (linkki)
11	Naantalin Vuokratalot Oy:n toimenpiteet	Energiatehokkuus ja uusiutuva energia	<ul style="list-style-type: none"> Kohteen Presidentinkatu 3 energiatehokkuusluokka on A-luokka. Vuonna 2024 lisättiin uusia sähköauton latauspaikkoja 41 kappaletta. Nyt 21 kiinteistössä on yhteensä 181 latauspaikkaa. Kohteen Soinistentie 22 aurinkopaneelien koko vuoden sähkötuotto oli n. 22 000 kWh, joka on 18 % maalämpöjärjestelmän sähkönkulutuksesta. Maalämpöjärjestelmän vuoden 2024 koko lämmityskauden hyötysuhde oli erittäin hyvä, 3,81 (SCOP 3,81). 	Naantalin Vuokratalot Oy	Energiatehokkuuden lisääminen, kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	

Tavoite 2:

Luonnon köyhtymisen pysäyttäminen
vuoteen 2030 mennessä

Kuinka tavoitteeseen päästään:

1. Lisätään luontotietoa ja sen hyödyntämistä
2. Kehitetään kaupungin sisäistä toimintamallia
3. Suojellaan ja hoidetaan uhanalaisia elinympäristöjä ja eliölajeja
4. Lisätään uuselinympäristöjä
5. Torjutaan vieraslajeja
6. Hoidetaan kaupungin omistamia metsiä kestävästi
7. Säilytetään ja lisätään kaupunkiluonnon monimuotoisuutta

Toimenpiteet

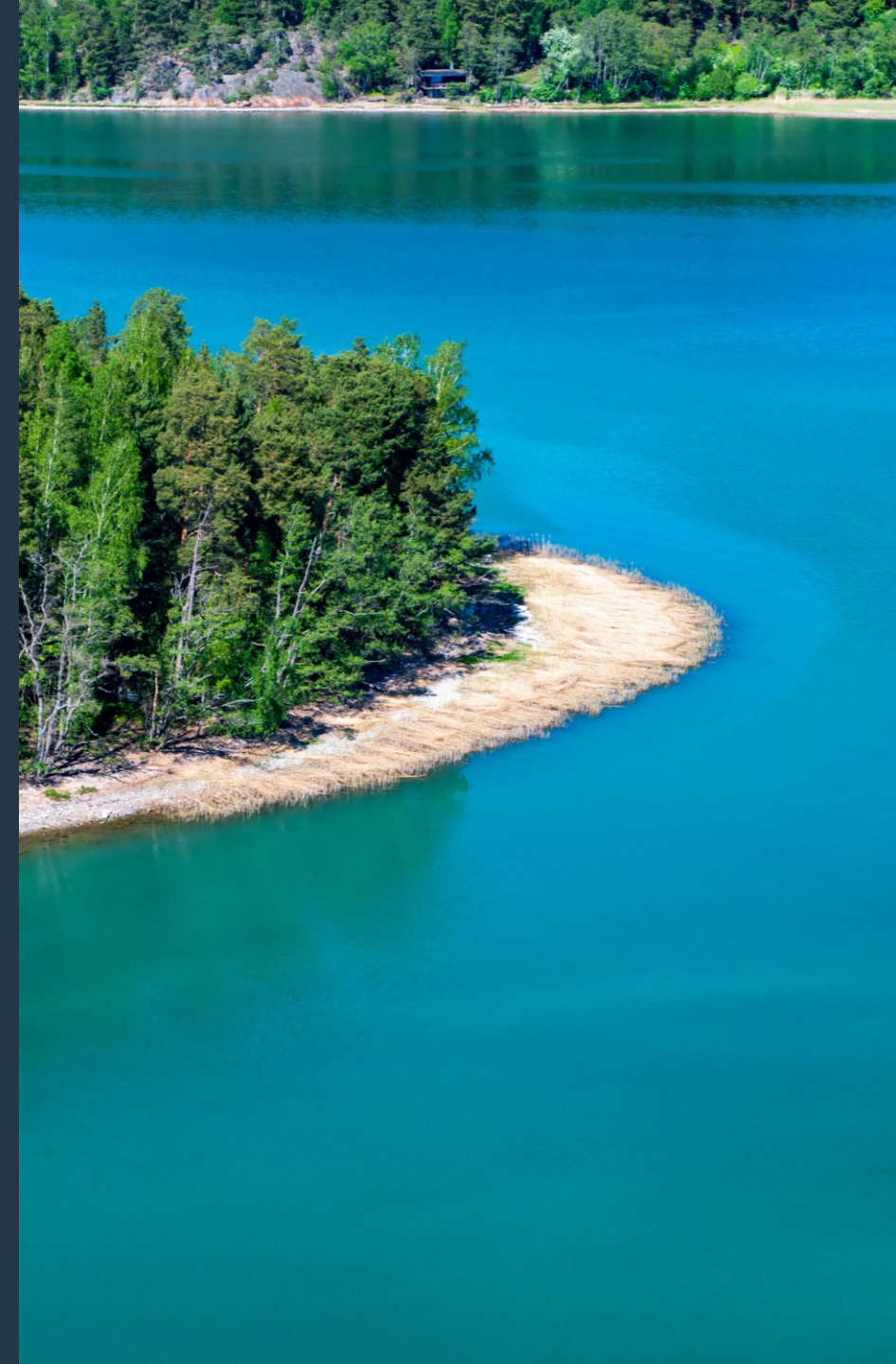
#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toteuttaja	Tavoiteltava vaikutus	Lisätiedot (linkki)
12	Kaupungin omistamien metsäalueiden liittäminen METSO-ohjelmaan	Elinympäristöjen hoito	Vuonna 2024 Varsinais-Suomen ELY-keskus arvioi Naantalin kaupungin ehdottamia kaupungin omistuksessa olevia, saarissa sijaitsevia talouskäytössä olevia metsäalueita, joita voisi liittää METSO-ohjelmaan soveltuvien osin. Työ jatkuu Arkipelagia-seuran projektiin liittyen.	Tekniset palvelut, viheryksikkö	Luonnon köyhtymisen pysäyttäminen suojelemalla metsäalueita, hiilinielujen lisääminen	
13	Varsinais-Suomen Helmikunnat II-hanke	Perinnebiotoopit	Varsinais-Suomen Helmikunnat II oli Valonian ja kahdeksan varsinaissuomalaisen kunnan yhteinen luonnonhoitohanke, jonka toteutusaika oli 1.4.2023 – 31.10.2024. Naantalin alueella hankkeessa kartoitettiin ja kunnostettiin vuonna 2024 perinneympäristöjä Kailon saarella, Pakinaisissa ja Ruokoraumalla. Vaarjoki ei toteutunut. Kooste vuosien 2023-2024 toimenpiteistä löytyy täältä: Varsinais-Suomen Helmikunnat 2 -kooste 2023–2024 – Valonia	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu	Luonnon monimuotoisuuden lisääminen, perinneympäristöjen ylläpitäminen	https://valonia.fi/hanke/varsinais-suomen-helmikunnat2/
14	Varsinais-Suomen Helmikunnat III-hanke	Perinnebiotoopit	Varsinais-Suomen Helmikunnat III on Valonian ja viiden varsinaissuomalaisen kunnan yhteinen luonnonhoitohanke ajalla 1.6.2024–31.10.2025. Mukana ovat Laitila, Naantali, Parainen, Salo ja Uusikaupunki. Vuoden 2024 kesällä Naantalissa Velkuanmaan Sekstantin katajakedolla tehtiin ostopalveluina raivaus- ja niittotoimia.	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu	Luonnon monimuotoisuuden lisääminen, perinneympäristöjen ylläpitäminen	https://valonia.fi/hanke/varsinais-suomen-helmikunnat-3/

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toteuttaja	Tavoiteltava vaikutus	Lisätiedot (linkki)
15	Pölyttäjystävällisen ympäristönhoidon edistäminen Naantalin kaupungissa	Elinympäristöjen hoito	Naantalin kaupungin ympäristönsuojelu ja viheryksikkö osallistuvat yhteistyökumppanina Suomen luonnonsuojeluliiton vetämään hankkeeseen 2024-2028. Vuonna 2024 järjestettiin koulutuksia ja työpaja, tuotettiin viestintää sekä SLL laati demoalueille (Soinisten niityt ja Lamminkedontien uusympäristö) toteutussuunnitelmat.	Suomen luonnonsuojeluliitto, Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu ja viheryksikkö	Luonnon köyhtymisen pysäyttäminen, pölyttäjien elinolosuhteiden ja sitä kautta luonnon monimuotoisuuden parantaminen.	
16	Luontopaikkatiedon saavutettavuuden ja vaikuttavuuden lisääminen kaupunkiorganisaation sisällä	Luontotieto	Vuonna 2024 luontaselvitysten rajaukset vietiin TieraCityyn ja ne näkyvät myös sisäisessä karttapalvelussa. Seuraavaksi vuonna 2025 aletaan muiden TieraCity-kuntien kanssa määrittelemään, miten selvitysten paikkatietoaineistot (esim. missä tiettyä lajia esiintyy) saadaan ohjelmistoon.	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu ja paikkatietoasiantuntija	Luonnon parempi huomioiminen organisaation toiminnassa ja päätöksissä	
17	Kaupungin niittyjen kartoittaminen ja uudelleenluokittelu	Elinympäristöjen hoito	Viheryksikössä alkoi 2023 työ uuteen valtakunnalliseen viheralueiden kunnossapitoluokitus RAMS 2020 siirtymiseen. Metsät sekä rakennetut viheralueet, kuten puistot ja ulkoliikuntapaikat, käytiin läpi ensin ja vuonna 2024 siirryttiin avoimiin viheralueisiin eli niittyihin. Niittyjen päivitys kartalle jatkuu ja ns. arvonniittyihin kuuluvat helmi-kohteet saadaan kartalle luultavasti kesän 2025 aikana.	Tekniset palvelut, viheryksikkö	Kartoittamisen avulla uusia alueita suunnitellessa luontoarvot voidaan ottaa paremmin huomioon.	

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toteuttaja	Tavoiteltava vaikutus	Lisätiedot (linkki)
18	Rymättylän luonnonsuojelualan myynnistä saatavien rahojen käyttö luonnon monimuotoisuuden edistämiseen	Elinympäristöjen hoito	Naantalin kaupunginhallitus päätti 28.10.2024, että kaupunki osoittaa 128 400 euroa perinnebiotooppien hoitokuluihin ja uuselinympäristöjen perustamiseen vuosina 2025-2029. Varat saatiin Suomen valtiolle luonnonsuojelutarkoitukseen myydyin kiinteistön kaupasta.	Tekniset palvelut, viheryksikkö	Luonnon monimuotoisuuden lisääminen	https://www.naantali.fi/fi/uutiset/naantali-osoittaa-lahes-130-000-euroa-luonnon-monimuotoisuuden-edistamiseen
19	Mosaiikin paloista lumoketjuksi, Mosaiikki-hanke	Elinympäristöjen hoito	Hanke alkoi 09/2024 ja jatkuu 31.8.2026 asti. Hankkeen päätavoite on ennallistaa jo olemassa olevia arvokkaiksi tunnistettuja luonnon monimuotoisuuskohteita sekä luoda ja kehittää uuselinympäristöjä luonnon monimuotoisuudeltaan sekä elinolosuhteiltaan heikentyneille urbaaneille alueille. Naantalissa Luolalan teollisuusalueelle toteutetaan pölyttäjille sopivia elinympäristöjä.	Turun kaupunki ja Naantalin kaupunki (Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu)	Luonnon monimuotoisuuden lisääminen	
20	Kaupunki selvittää uuden luonnonsuojelualan perustamista	Elinympäristöjen hoito	Naantalin Viialanjärven luontoselvitys valmistui konsulttityönä vuonna 2024. Selvityksessä esitetään, että Viialanjärven selvitysalue perustettaisiin kokonaisuudessaan suojelualueeksi.	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu	Luonnon köyhtymisen pysäyttäminen	

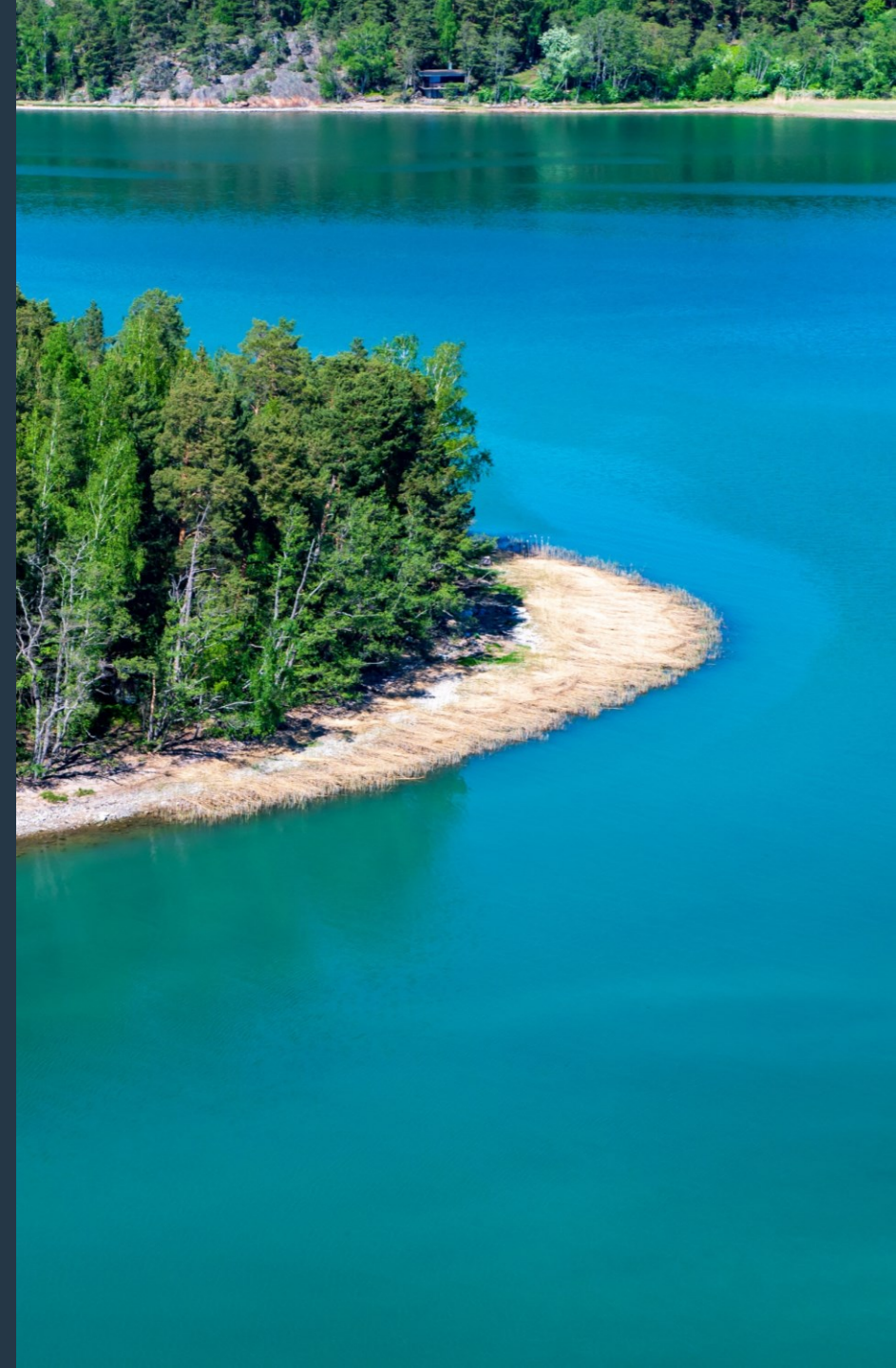
Tavoite 3:

Saaristomeren ja vesistöjen hyvä tila
vuoteen 2030 mennessä

Kuinka tavoitteeseen päästään:

1. Toteutetaan konkreettisia toimia valuma-alueella
2. Tehdään yhteistyötä ylikunnallisissa verkostoissa

Toimenpiteet

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toteuttaja	Tavoiteltava vaikutus	Lisätiedot (linkki)
21	Kaupungin ympäristönsuojelun Saaristomerirahalla toteutetut toimenpiteet vuonna 2024	Konkreettiset toimet valuma-alueella	<p>Vuonna 2024 100 000 €:n Saaristomeri-rahalla toteutettiin seuraavia toimenpiteitä:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Luolalanjärven talviajan ja kesäajan seurantatutkimukset kosteikon rakentamisen jälkeen • Vaarjoen yleissuunnitelman laatiminen (sis. maaperätutkimukset Vaarjoella) • Kunta-Helmi 2-hankkeen pienvesien inventointi kaupungin omana työnä - Nikulanvuoren suot ja Soiniementien noro inventoitiin kesällä 2024 • Avustukset yhdistyksille (Nuikonlahden vesiensuojeluyhdistyksen avustus toteutui) • Livonsaaren kyläyhdistyksen ja Turun AMK:n <i>Ruovikonleikkuut Naantalin Livonsaaressa</i>-hankkeen kaupungin maksuosuus • Saaristomeritoimien yleissuunnitelman laatiminen • LSVSY:n ja Naantalin kaupungin Naantalin merenlahdet-hankkeessa (2023-2025) tehtiin kesällä 2024 tutkimuksia ja aloitettiin kunnostussuunnitelmien tekeminen. • Järviruo'on niitot Kailossa, Hiipassa ja Jakoluodossa • Snipan-hylyn vaarallisen jätteen jätehuolto • Kalkkia ostettiin ja levitettiin kaupungin omistamille vuokrapelloille Vaarjoen varteen 	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu	Saaristomeren tilan parantaminen	

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toteuttaja	Tavoiteltava vaikutus	Lisätiedot (linkki)
22	Velkuan vesi- ja jätehuollon parantamisen ja kehittämisen suunnitelma	Konkreettiset toimet valuma-alueella	Vuonna 2024 siirtolinjan rakentamissuunnitelma valmistui välillä Lukkarainen-Teersalo. Hanke on tarkoitus aloittaa rakentamaan vuonna 2025 ja toteuttaa kahdessa vuodessa.	Tekniset palvelut, vesihuoltolaitos	Saaristomeren tilan parantaminen	
23	Suodattimia hulevesikaivoihin-kokeilu	Konkreettiset toimet valuma-alueella	11/2024 aloitettiin hulevesisuodatinkokeilu, jossa sijoitettiin 20 kappaletta hulevesikaivojen suodattimia sellaisiin paikkoihin mistä roskia yms. pääsee hulevesiverkoston kautta mereen. Paikat katsottiin yhdessä suodattimia tarjoavan yrityksen kanssa ja sijoitettiin niihin paikkoihin joissa liikkuu paljon ihmisiä. Yritys hoitaa suodattimien asennuksen ja tuloksista tehdään raportti vuoden 2025 aikana.	Tekniset palvelut, vesihuoltolaitos	Saaristomeren tilan parantaminen	
24	Kaupungin vesialueen vuokraaminen särkikalojen hoitokalastukselle	Konkreettiset toimet valuma-alueella	Kaupungin vesialuetta on vuokrattu kaupungin 2024 keväällä särkikalojen kalastukseen. Särki on monin paikoin merkki vesialueen kohonneesta ravinnepitoisuudesta, mutta särkikala itsessään toimii myös tehokkaana ravinteiden varastona. Luonnon kiertokulussa särki siis pitää ravinteita kierrossa, ja pohjaa pöyhiessään myös edesauttaa ravinnekierroon voimistumista.	Saaristolautakunta	Saaristomeren tilan parantaminen	

Tavoite 4:

Naantali on esimerkillinen ympäristö- ja
ilmastotoimija, -viestijä ja -kasvattaja

Kuinka tavoitteeseen päästään:

1. Kaupungin koulut ja päiväkodit kasvattavat lapsia arvostamaan ympäröivää luontoa ja antavat perustan hyvän luontosuhteen syntymiselle
2. Kehitetään vaikuttavaa ympäristö- ja ilmastoviestintää
3. Toimitaan aktiivisesti alueellisissa ja paikallisissa verkostoissa
4. Huomioidaan ympäristövastuullisuus omistajaohjauksessa
5. Edistetään vihreän siirtymän- ja kiertotalousyritysten sijoittumista Naantaliin

Toimenpiteet

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toteuttaja	Tavoiteltava vaikutus	Lisätiedot (linkki)
25	Naantalin kaupungin osallistuminen Itämeripäivään vuosittain	Ympäristöviestintä	Kaupungin osallistuminen Itämeripäivään vuosittain elokuussa esim. viestimällä ja aktivoimalla kaupungin toimialoja. Vuoden 2024 Itämeripäivänä 29.8. järjestettiin Naantalin Kristoffer-salissa Saaristomeri-aiheinen kirjailijavierailu sekä näytettiin ilmaisnäytös Minun mereni-uutuuselokuvasta. Lisäksi kaupungin ruokalassa tarjottiin Itämerilounasta	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu ja Sivistyspalvelut, kirjastopalvelut	Ympäristö- ja ilmastoviestinnän lisääminen	https://www.sttinfo.fi/tiedote/70439731/itameripaivaa-298-vietetaan-naantalissa-kirjailijavierailun-ja-uutuuselokuvanaytoksen-merkeissa
26	Saaristomeri-ilta Kristoffer-salissa	Ympäristöviestintä	12.12.2024 järjestettiin Saaristomeri-ilta-tapahtuma, jossa esiteltiin erilaisten suunnitelmien tuloksia sekä keskusteltiin yleisesti Saaristomerestä. Tapahtuman jälkeen lähetettiin osallistujille kysely toimenpiteiden toteuttamisesta ja resursseista Naantalissa.	Tekniset palvelut, ympäristönsuojelu	Ympäristö- ja ilmastoviestinnän lisääminen	https://kalenteri.turku.fi/fi-FI/page/6749a96b828a3125a1211b97
27	Kestävät käytänteet lentoon kunnissa (KEKÄLE)-hanke	Ympäristökasvatus	KEKÄLE - Kestävät käytänteet lentoon kunnissa oli viiden kunnan yhteistyöhanke ajalle 9.1.2023-31.12.2024. Hankkeessa olivat mukana Lieto, Nousiainen, Naantali, Laitila ja hankekoordinaatiota hoitava Raisio.	Raision kaupunki, hankekoordinaattori	Ympäristökasvatuksen lisääminen	https://sites.google.com/edu.raisio.fi/kekale/kek%C3%A4le
28	Saaristokasvatusohjelma	Ympäristökasvatus	Vuonna 2024 varhaiskasvatus laati saaristokasvatuksen suunnitelman, jota toteutetaan osana varhaiskasvatuksen arkea. Ohjelma lanseerattiin 28.10.2024. Saaristokasvatus edistää naantalilaisten lasten ja nuorten suhdetta arvokkaaseen kotiseutuunsa. Käytännössä lasten suhdetta ympäröivään luontoon vahvistetaan ja nostetaan esiin niitä monia mahdollisuuksia, joita Naantali lapsille ja nuorille saaristo kasvuympäristönä tarjoaa. Kokonaisuutta on kehitetty yhteistyössä mm. Åbo Akademin SALT-verkoston kanssa.	Sivistyspalvelut, varhaiskasvatus ja perusopetus, Åbo Akademin SALT-verkosto	Ympäristökasvatuksen lisääminen	

#	Toimenpide	Teema	Toimenpiteen kuvaus	Toteuttaja	Tavoiteltava vaikutus	Lisätiedot (linkki)
29	YLE:n Miljoona roskapussia-kampanja	Ympäristökasvatus	Vuonna 2024 kaupunki oli mukana YLE:n Miljoona roskapussia-kampanjassa ja haastoi yhdessä Raision kaupungin kanssa molempien kaupunkien asukkaita mukaan <i>Ei roskia yhteisen auringon alla!</i> -kampanjalla.	Kehittämispalvelut, viestintä	Ympäristö- ja ilmastoviestinnän lisääminen	https://raisio.fi/fi/miljoonaroskapussi a